

[Hans Hedtoft.]

litik, til side og gøre det hele til et spørgsmål om kroner og øre forenkler man debatten om Danmarks udenrigspolitiske stilling; det vil nok blive diskuteret, om den højnes derved.

Alt dette lader jeg ligge, men man efterlyser forklaring og motivering for mit partis stilling til udenrigspolitik og A-pagt. Jeg har i indledningen til denne tale i dag sagt, hvad vi mener om den indenrigspolitiske hovedlinje, vi bør følge overfor alle de aktuelle problemer, men begrundelsen for socialdemokratiets stilling i efterkrigstiden skal jeg give.

Vi havde fra socialdemokratisk side efter krigen håbet, at vort medlemskab i De Forenede Nationer gav os tilstrækkelig sikkerhed for bevarelse af Danmarks frihed og fred. Ensretningen i Østeuropa, Sovjets adfærd under Berlinkrisen, kuppet i Tjsekkoslovakiet, Sovjets vetomisbrug, der førte til en lammelse af FN og i dag gør organisationen magtesløs som fredsgarant for nogen mindre stat, den faretruende østlige militære overlegenhed, alt dette onde og de bitre og ydmygende erfaringer i 1940 med både vort og hele det europæiske demokratis håbløst afmægtige stilling overfor en fanatisk og brutal diktator, hele vor håbløse stilling overfor et stærkt rustet diktatur, de erfaringer, som vi ikke kan glemme og virkelig føler det som en pligt ikke at glemme, disse oplevelser er det, som tvinger os bort fra isolationen. Vi forsøgte det nordiske forsvarsforbund. Det mislykkedes. Vi spurgte om muligheden af et samvirke med Sverige. Vi fik nej. Stillet overfor valget mellem isolation og samvirke med nationer, om hvis ærlige fredsvilje vi er overbevist, valgte vi samvirke. Ingen skal nægte — og mindst af alt vil jeg nægte —, at samarbejdet i Atlantpagten rejser komplicerede problemer for vort land; problemer, som det ofte kan være vanskeligt at få et folk med vor neutralitetstradition og iøvrigt sunde skepsis overfor alle stormagter til at forstå. Men efter alt det, vi har bag os, føler vi det som en forpligtelse efter vor bedste overbevisning at vejlede folk. Hvorfor? Fordi vi som internationalister føler en forpligtelse til at hindre en gentagelse af tragedien.

Socialdemokratiets linje i Atlantpagtpolitikken vil være at søge den styrket og

effektiviseret til et virkeligt fredsværn for dens medlemmer, at opretholde dens karakter som defensiv og fredsbevarende, at søge samarbejdet udvidet til mere og andet end militært samarbejde, at bruge den som redskab til i De Forenede Nationer at få etableret den endelige afspænding og fredsopgørelse, som jo ganske åbenbart kun kan etableres mellem militært mere ligestillede parter. Vi tilstræber ikke, at Danmark i det internationale samarbejde skal påtage sig nogen som helst ekstraordinær byrde, tværtimod.

Vi har krav på hensyntagen til vort lands særlige stilling og vanskeligheder, men vort ønske om, at det internationale samarbejde skal være mere og andet end talemåder, forbyder os også at indbilde folk, at vi kan køre på fribillet. De farligste fjender for et positivt, fredsbevarende, internationalt samarbejde er de folk, som med Europa eller internationalisme på læberne appellerer til de snævrere nationale instinkter; de findes i alle lande. De fleste af os i dette ting tilhører en generation, som har oplevet verdenskrige. Vi så det gamle Folkeforbund bryde sammen; da man opgav den kollektive sikkerhed. Da det var sket, indvarsledes den periode, Hartvig Frisch så ramende kaldte „Pest over Europa“, Mussolinis forspil i Abessinien, Hitlers krig, Danmarks besættelse. Vi har oplevet det de fleste af os; vi har overlevet, og vi har alle i dag en pligt til at søge formet en realistisk udenrigspolitik, der svarer til vore erfaringer og til øjeblikkets situation, en udenrigspolitik, som ene har det mål at bevare freden og sikre vor frihed. Socialdemokratiets udenrigspolitiske holdning er alene bestemt af dette ønske.

Elgaard: På venstres vegne takker jeg udenrigsministeren for den fyldige redegørelse, han i går gav os for den udenrigspolitiske udvikling, siden dette høje ting sidst havde lejlighed til at vurdere stillingen, således som den berører vort land.

Det er vedblivende således, at den kolde krig behersker forgrunden i det udenrigspolitiske billede. Endnu i dag, syv og et halvt år efter den europæiske krigs afslutning og vort lands befrielse, er vi meget langt fra det, som altid vil være målet for dansk udenrigspolitik: en verden, hvor fred, frihed og sikkerhed er garanteret alle folkeslag.